

Rågvete

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Fidelio är fortfarande den dominerade sorten i hela området tack vare sin höga avkastningspotential samt god övervintningsförmåga men är nu på väg att ersättas av Dinaro. Rågvete passar på alla jordar utom på de allra styvaste lerorna, mycket på grund av att etableringen på hösten är väldigt viktig för att få avsedd avkastning och en säker övervintring. Rågvete är ett mycket intressant högvastande alternativ till fodervete och etanolvete.

Äntligen har vi Dinaro på marknaden och till nästa höst kommer det sannolikt att finnas utsäde till de flesta som önskar att så Dinaro, denna höst var tillgången ännu begränsad. Det är inte ofta vi har ett sortbyte som ökar skörden så här mycket och ingen missade väl årets etanoltävling där Dinaro tog hem hela prispallen! Vinterhärdighet på Dinaro är

minst i klass med Fidelio och tyvärr drabbas båda ganska lätt av fältgroning. Men det mest negativa med Dinaro är att den visat sig känslig för gulrost, vi har noterat detta problem på några fält i området och rost skall behandlas tidigt så vaksamhet krävs. Skördesiffror för rågvete se tabell 1 där flerårsmedeltal och årsvisa skördar uppdelade områdesvis.

Under året har Fidelio avkastat klart sämre än tidigare år framför allt i väst men delvis även i andra områden. Något riktigt bra svar på varför detta avkastningsdopp har inte framkommit men den mest troliga orsaken är nog att det förekom frost i samband med blomning och att detta råkade drabba Fidelio hårdast. Skador av ogräsbekämpning har även nämnts som orsak och visst förekommer det skillnader mellan olika sorters känslighet men är troligen inte huvudspåret i den sänkta skörden. Fidelio är trots detta en mycket odlingssäker, relativt lång sort som konkurrerar bra mot ogräs samt

Tabell 1. Rågvete. Avkastning årsvis 2005-2007 samt medeltal 2003-2007
Mätare: Fidelio

Område	D				E				F			
	2005	2006	2007	Med. 2003-2007	2005	2006	2007	Med. 2003-2007	2005	2006	2007	Med. 2003-2007
Fidelio	11 260*	8 850*	7 830*	8 730	7 010	7 190	8 270	7 220	8 030	8 120	7 820	7 430
	100*	100*	100*	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Dinaro	101*	107*	135*	110	103	102	112	106	97	106	107	107
Trimester	88*	97*	113*	97	97	100	98	98	85	102	106	100
Triticon	85*	82*	106*	91	84	90	96	91	64	86	96	87
Cando	91*	93*	131*	103	110	105	111	110	92*	100	107	102
Protinac			134*	110		99	102	101		94	102	97
Talentro	95*	91*	122*	101	104	96	106	102	88*	98*	99	97
Tulus		102*	141*	114		92	99*	101		103*		
SW 179b		110*	126*	112		100	117*	108		101*		
DED 1282/00		109*	123*	110		103		107		108*		

* Endast ett försök

har en något sen mognad, alla sorter kan inte mogna tidigt vilket kan vara en anledning att välja Fidelio. Tyvärr har Fidelio relativt hög känslighet mot svartrost och har drabbats en hel del av mjöldagg på senare år.

Då rågvete normal avkastar så bra jämfört med höstvetete och har en hög stärkelsehalt, är odlingen intressant i etanolsatsningen och inte minst som foder. Som vanligt har Marshall legat med i samtliga rågveteförsök och Fidelio har legat med i minst ett av höstveteförsöken på varje försöksplats i området. Detta för att undersöka hur konkurrenskraftigt rågvetet är jämfört med höstvetete under samma odlingsbetingelser, se tabell 2. Återigen har Fidelio avkastat i nivå med fodervetet Marshall eller bättre och då framförallt i rågveteförsöken. (Utom i område E men som jag skrev ovan så har Fidelio avkastat onormalt lågt i detta område 2007.) I höstveteförsöken missgynnas Fidelio av den sena sådden i vissa försök. Till 2008 kommer Dinaro att ersätta Fidelio i dessa mätningar.

Från Scandinavian Seed lanserades Triticon 2006 och den har nu testats några år i vårt område med ojämna skörderesultat. Skall enligt förädlaren passa mycket bra på lättjord tack vare dess långa strå. Sorten skall sås tidigt för

att hinna växa tillräckligt på hösten för att få ut dess skördepotential. En klart positiv egenskap är att Triticon har bra fältgroningsegenskaper. Det testats givetvis fler sorter från Scandinavian Seed, men ingen av dem tros lanseras 2008.

SW har också flera sorter i provning av dessa kan nämnas Talentro, som har testats några år i vårt område, men den har haft något ojämna skörderesultat. Talentro är i dag största sort i Tyskland så utsäde är inte något problem. Talentro är en holländsk kortstråig tidig sort med mycket bra stråstyrka. Den har tidig mognad vilket är av intresse jämfört med Fidelio. Talentro har troligen något för dålig vinterhärdighet för Mellansverige men ger hög avkastning i södra Sverige. Egenskaper för rågvete, se tabell 3.

En annan intressant sort är Cando tidigare redovisad som 62p som troligen kommer in på sortlistan 2008, Cando har bra falltal vilket tyder på bra fältgroningsegenskaper men vi kommer att få vänta några år på denna sort som kommer att lanseras i södra Sverige i förstahand. DED 1282/00 har också testats 2 år i vårt område och kommer även denna upp till sortlistan 2008: DED 1282/00 mognar lite senare, har ett långt strå men bra stråstyrka och är intressant för alla som behöver halm samt spridning av skörden.

Tabell 2. Avkastning årsvis 2005-2007 samt medeltal 2003-2007 i rågvete försök respektive höstvetete försök, Mätare: Fidelio

Område	D				E				F			
	2005	2006	2007	Med. 2003-2007	2005	2006	2007	Med. 2003-2007	2005	2006	2007	Med. 2003-2007
Relativ skörd i rågveteförsök												
Fidelio	11260*	8 850*	7 830*	8 730	7 010	7 190	8 270	7 220	8 030	8 120	7 820	7 430
	100*	100*	100*	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Marshall	79*	83*	89*	81	94	88	91	90	87	91	86	87
Relativ skörd i höstveteförsök												
Fidelio	11 360	7 820	9 430	9 040	8 920	8 360	7 130	7 770	8 020	9 210	8 990	8 110
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Marshall	94	101	103	97	100	91	122	101	109	95	100	106

* Endast ett försök

Försöken behandlades blockvis med Stereo 0,8 l + Amistar 0,25 l. Behandlingen gav i år relativt normala skördeökningar mot medeltalet för flera år. Det är trots allt ganska stora skillnader mellan sorterna hur mycket de ökar i skörd efter denna ganska höga dos. Samtliga rutor, även obehandlat, får en insektsbehandling mot trips så effekten är bara på eventuella svampangrepp. Tusenkornvikten ökade ca 4-5 g av behandlingen men sorterna med lägre svampeffekt ökar något mindre ca 2 g detta redovisas i figur 1.

Sortbesk rivningar

FIDELIO (SW) är en polsk relativt kortstråig sort med medelhög stråstyrka. Sent mognande sort med hög avkastningspotential och god odlingssäkerhet tack vare bra övervintringsförmåga. Relativt hög rymdvikt och medelstor kärna.

DINARO (SW) är en polsk kortstråig medeltidig sort med mycket bra stråstyrka. Medeltidig mognad med hög avkastningspotential och en god odlingssäkerhet tack vare bra övervintringsförmåga. Låg rymdvikt och en medelstor kärna.

TRITICON (SSd) är en tysk tidig sort med långt strå. Bra fältgroningsresistens i tyska

försök. Kräver bra etablering för att kunna utnyttja sin avkastningspotential och passar bäst på lättare jordar. Ojämn skördenivå i Mellansvenska försök, troligen på grund av något för dålig vinterhärdighet men med högre avkastning i södra Sverige.

CANDO (SW) är en holländsk mycket kortstråig medeltidig sort med mycket bra stråstyrka. Medeltidig mognad och relativt hög rymdvikt. Sorten passar troligen bäst i södra Sverige men har haft bra siffror i E området. Bra falltal vilket tyder på bra fältgroningsresistens.

TALENTRO (SW) är en holländsk kortstråig tidig sort med mycket bra stråstyrka. Tidig mognad och relativt hög rymdvikt. Troligen något för dålig vinterhärdighet för Mellansverige men med hög avkastning i södra Sverige.

TRIMESTER (SSd) är en tysk medeltidig sort med mediumlångt strå, men relativt svagt strå. Låg rymdvikt och medelstor kärna.

TULUS (SSd) är en tysk medeltidig sort med långt strå men bra stråstyrka och en stor kärna

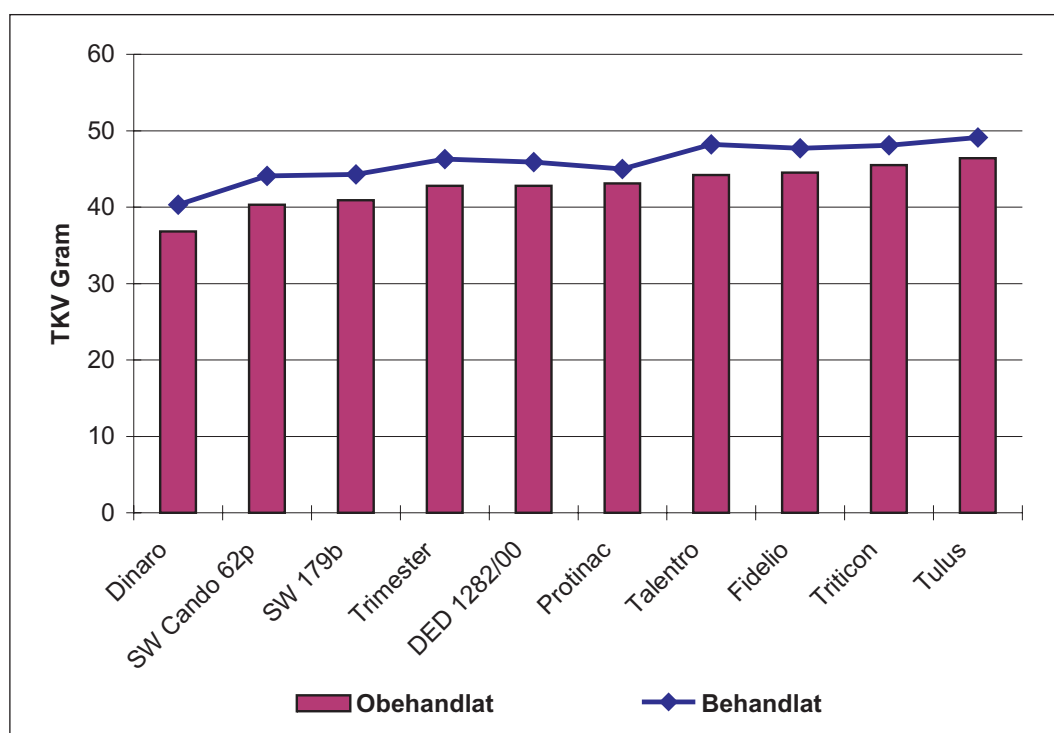
Tabell 3. Rågvete. Beståndsegenskaper för olika sorter. Femårsmedeltal från område D-G 2003-2007

Sort	Plantor Vår %	Stråstyrka %	Strålängd cm	Mognad dagar	Liter-vikt g	Tusen-kornvikt g	Protein-halt %	Stärkelse %
Fidelio	92	90	91	327	717	49,5	11,9	72,8
Dinaro	93	97	88	324	709	42,9	11,2	74,2
Trimester	92	79	95	324	684	48,2	11,7	73,2
Triticon	83	86	105	323	720	49,5	13,3	72,8
Cando	95	94	86	325	734	46,3	11,2	74,0
Protinac	97	90	102	326	707	47,6	12,2	72,4
Talentro	95	95	89	323	734	49,6	12,3	73,2
Tulus	**	96	102	324	701	50,3	12,2	72,8
SW 179b	**	100	89	323	709	46,0	11,2	73,4
DED 282/00	**	96	105	329	722	46,7	12,2	72,2

** saknas från D-G området

Tabell 4. Rågvete. Avkastning 2007 samt 2003-2007, Område D-G. Obehandlat och behandlingseffekt. Mätare: Fidelio

Sort	2007		2003-2007	
	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Fidelio	7 890	+1080	7 590	+670
kg/ha				
rel.tal	100		100	
Tulus	120	+920	106	+620
Dinaro	116	+650	107	+680
SW 179b	116	+830	107	+680
Cando	114	+930	104	+750
DED 1282/00	114	+130	108	+470
Protinac	112	+330	103	+320
Trimester	109	+350	101	+390
Talentro	107	+730	100	+630
Triticon	101	+190	90	+310

Figur 1. Tusenkornvikt rågvete 2007.